

Kako nastane časopis

Zanimivo vprašanje, kajne? Verjetno večina bralcev tega še ne ve. Zato si marsikdo predstavlja rojstvo časopisa po svoje. Te predstave pa so po navadi zelo nepopolne. Nekdo misli, da je vse to zelo preprosto drugi spet, da je silno komplicirano. Pravzaprav drži oboje, le s pridržkom, da je vsako delo takšno. Dokler ga kdo ni vajen se muči in muči, ko pa ga obvlada — posebno če ima veselje z njim — mu gre igranje izpod rok.

Danes vam bomo poskušali v besedi in sliki pokazati kako nastane časopis. Vzemimo za primer pot, ki jo prehodi vest o dogodku v vašem kraju preden pride v stolpce časopisa.

6. Ko je stran gotova se spet odtisne. Nato se vsi članki v strani še enkrat preberejo in skorigirajo. Čudno, kajne, tolikokrat se bere, pa še vedno uidejo najrazličnejši »tiskarski škratje«. Je že tako! Pa saj priznamo, da smo včasih temu krivi tudi mi.

7. Ko so vse strani sestavljene in skorigirane, se prenesejo v strojnico. V strojnici sprejo potem po štiri in štiri strani v posebne forme kot jim pravijo in kot jo vidite na sliki. Potem pa strojnik opravi vsa pripravljala dela za tisk. Pri- bibe klišeje, pogleda če so naslovi dovolj trdo sperti, da mu ne bi morda stroj potegnil kako črko iz njih itd.

1. Vest je prišla, recimo, po pošti, ali pa jo je sporočil naš dopisnik po telefonu. Tajnica v uredništvu, ki je hkrati tudi stenografka, jo je vpisala v delovodnik, ali pa jo je ujela v stenogram. Potem je stenogram pretipkala — ali dešifrirala kot temu pravimo — dopise pa, ki jih prihaja na uredništvo vsak dan precej, je lepo uredila in pripravila za sejo redakcije. Na seji redakcije smo dopise skrbno pregledali in razdelili po rubrikah.

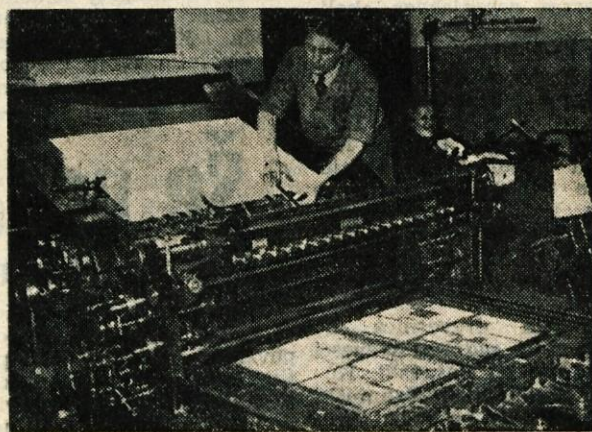

8. Prve štiri strani so že pripravljene za tisk. Med njimi je na 4. strani (ali jo vidite?) tudi vest iz vašega kraja. Stroj, ki ga vidite na sliki, je že precej star, a vendar vztrajno tiska naš list že odkar izhaja. Pomaga mu seveda njegov mlajši in manjši brat, ki pa ga na sliki ne vidite. Ko strani pritrtajo v stroj in strojnik pripravi vse potrebno za tisk, stroj steče in v nekaj urah je list stiskan. Seveda se pa večina drugih listov tiska drugače. Pri nas tiskamo namreč časopis na ploski tisk, ali knjižni tisk, medtem ko se drugi listi tiskajo na rotacijskih strojih. To so velikanske naprave, ki mnogo hitreje tiskajo, tiskajo pa zato kvalitetno slabše.

3. Novinarski sestavki in prirejeni dopisi gredo nato skozi zadnje sito: pregleda jih še naš urednik in s parafom potrdi, da so »godni« za objavo. Urednik jih skrbno prečita. Zlobni jeziki govore, da edino urednik in korektor prečitata ves časopis. A to prav gotovo ne drži, kajti nekateri naši bralci so nam pisali, da preberejo časopis od prve do zadnje črke.

Če je kak sestavek slabo napisan, predolg, neaktualen, ga vrne in tako se zgodi, da kdo izmed nas tudi po trikrat piše isto stvar in se pri tem krepko pridruša. Seveda pa tudi urednik spusti v tisk tu pa tam kakšno »raco« kajti hitrica zahteva tudi svoje »žrtve«.

9. List je že stiskan. Prepelje se v ekspedit kjer vsak izvod opremijo z naslovom naročnika, ki mu je list namenjen. Ko vas bo jutri obiskal poštar, boste že brali med drugimi tudi vest iz vašega kraja.

2. Na seji redakcije pa smo se razen tega pogovorili tudi, kaj bo v tem tednu napisal vsak novinar. Naš gospodarski urednik je dobil nalogo da napiše članek o občinskih dokladah in kot vidite na sliki se pravkar »muči« z njim. Seveda je prej skrbno zbiral material o tem problemu, ker se tudi v novinarstvu ne da nič »sneti« iz zraka.

za lepotičenje sestavkov. Sicer pa, poskusite napisati tudi vi kakšno novico, pa boste videli, da vsa stvar s skrajšanjem ni tako tragična.

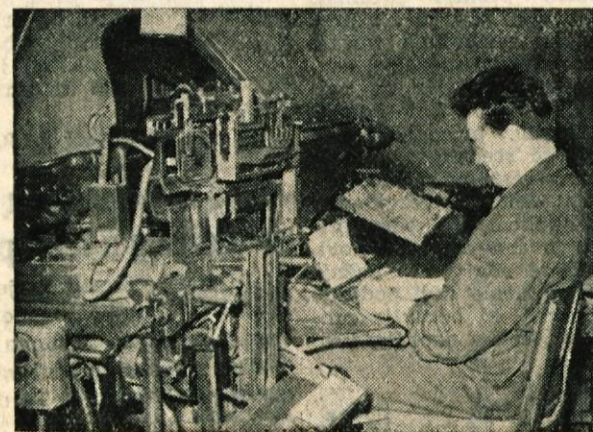
Razen svojega lastnega dela pa je dobil na seji redakcije tudi dopise s terena, da jih predela. Med njimi je bila tudi vest z vašega kraja. Dopise je več ali manj popravil in ustrezno skrajšal.

Novinarske škarje in urednikov koš sta postala že nekakšna simbola novinarstva. Vendar vsa stvar ni tako huda kot govori. Skrajša se le tisto, kar je odveč. V novinarstvu namreč ni prostora

10. Seveda pa vsi, ki berejo starejšo kolporterko Skumavnaš list, niso nanj naročeni. Čevo mamu, ki nam razproda Mnogi ga kupijo pri prodajalci časopisov ali kolporter- kup ga je, mar ne? Toda v njih. Na sliki vidite našo naj- nedeljek ga ne bo nič več.

11. Brž ko ga bo prinesla v svoj kiosk, že jo bodo obstopili kupci in radovedno ogledovali, če je objavljena v današnji številki vest iz njihovega kraja.

5. Ko je korektor pregledal uredništvu. Po tem načrtu po- krtlačne odtise dopisa iz vaše- ga kraja in je strojni stavec je seveda posebna umetnost, popravil vse napake, gredo kajti vse se mora ujemati do svinčene vrste naprej v ročno pike, stran pa se raztegniti ne stavnico. Tam jih sprejmeta da. Nek Janezek je menda ne- tehnični urednik in stavec — koč povprašal očeta: »Očka, meter. Tehnični urednik ima kako pa to, da se po svetu že pripravljen načrt, kako bo- do zgledele posamezne strani vedna ravno toliko zgodi, da časopis poln?«

4. Potem pa nadaljuje rokopis svojo pot po tiskarni. Najprej je zanesla »usoda« vaša vest v strojno stavnico. Ze ime pove, da se tam stavi s strojem. So to stroji, s pomočjo katerih se ulivajo posamezne črke in besede v svinčene ploščice — vrste. Strojni stavec tipka kot bi tipkal na pisalni stroj in iz posebnega magazina zleti ob vsakem pritisku ustrezna črka. Črke se zbirajo v posebnem zbiralniku. Ko je zbrana že cela vrsta, jih železna roka porine v vlivalni del stroja. V črkovne vdolbine brizgane stopljen svinec, ki se na zra- vo.

ku hitro strdi. Tako nastane vrsta. Ko je vaša vest prelita v svinec, jo vzamejo iz čolna, kot pravijo stavci tistemu delu stroja, kjer se zbirajo gotove vrste, premažejo s tiskarsko barvo in odtisnejo. Tako dobimo prvi tiskani odtis vašega dopisa, ki ga imenujemo krtlačni odtis. Ker se strojni stavec, prav tako kot vsaka stroj- jepiska, tudi zmoti, pregleda te krtlačne odtise korektor in popravi napake. Vsako vrsto, v kateri je napaka, mora strojni stavec postaviti na no- stolpjen svinec, ki se na zra- vo.

Ze osem let izhaja naš list. In osem let se ponavlja ta »začarani krog« z večjimi ali manjšimi spremembami. Ravno v teh dneh si obetamo eno največjih sprememb v vseh osmih letih izhajanja. Začela bo z delom naša lastna klišarna. Doslej smo morali namreč vse slike, ki smo jih hoteli objaviti v našem časopisu (tudi današnje) nositi v Ljubljano, da so nam jih tam »pre-

levili« v klišeje. To nam je jemalo dosti časa in kar je naj- važneje, vedno smo bili v za- ostanku s slikovnim gradivom. Sedaj pa se bo stanje zbolj- šalo in zato vam bomo lahko večkrat postregli s slikovni- mi reportažami, vsak mesec pa bomo od 1. januarja prihodnje- ga leta objavljali posebno sli- kovno prilogo »Gorenjska v slikah«.

Od izhajanja pa do danes smo porabili nič manj kot 112 ton papirja. Če bi ves ta papir dobili hkrati, bi nam ga moral pripeljati v Kranj poseben vlak. Koliko smo porabili tiskarske barve in drugih tiskarskih potrebščin, ne vemo, vemo le, čeprav nismo vseh 8 let pri tem časopisu, da smo porabili precej naših živcev. Pa nič zato, samo da ste vi zadovoljni.

